

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru meșarohle pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fiecare publicare.

Spre orientare.

Suntem asigurați de pace. Monarchul ne-a asigurat, ministrul de externe asemenea, delegațiunile asemenea. Cu un cuvînt pentru timpuri îndelungate este asigurată pacea.

Să ne orientăm! Ni s'a spus și ni se spune, că binecuvîntările păcii, — dacă binecuvîntări se pot numi ele — ni s'a spus că binecuvîntările păcii se vor întrebuița pentru interna consolidare a statului.

Pressa este adevărata expresiune a opiniei publice din stat, și la noi în Ungaria presa ungurească exprimă curentul, care ne va feri sub durată păcii asigurate pe timp neprevăzut.

Există o agitațiune în presa ungurească din statul nostru, care numai cu pacinicul period, ce ni se pune în vedere, se poate justifica. Agitațiunea culminează în: *maghiarisare*.

Între astfelu de impregiurări fatali nu mai putem suprima articlii ca și cel următoriu, scris ca epilog la cravaturile junimei studioase din Budapesta.

Trăim în credința că facem mare serviciu statului, publicînd în traducere fulminanții de articoli ai diarelor ungurești, și aceasta spre orientarea publicului nostru.

Fără comentariu reproducem articolul publicat la locul prim de diaru „Egyetértés” Nr. 315 dela 3/15 Novembre a. c.

Eată ce scrie numitul diariu:

„Devisa lui Trefort.”

„În comisia financiară de ași a parlamentului, ministrul nostru de culte și instrucțiune publică în modul seu spornic a dis, că politica sa o caracterizează aceste 2 cuvinte, „avere și inteligență.”

Nu este tocmai rea această politică. Este de ajuns și atăta dela un sirgur ministru. Cabinetul este compus din 9 membrii, și dacă și ceialalți astfel cuprind lucrul și totodată și lucră în direcțiunea aceasta, așa după cum vorbesc, noi suntem mulțamiți. Dacă politica contelui Szapáry s'ar caracteriza cu cuvintele: echilibru și scăderea dărei; dacă ministrul Pauler ar fi în curat cu înțelesul cuvintelor: „procese puține și bună justiție”; dacă Koloman Tisza ar avea în vedere ceea ce a predicat de mult, și care se exprimă în cuvintele: „independența statului și libertate politică”; dacă baronul Fejérváry și-ar pune în programă: „armată maghiară și sistemul de honved” și în fine dacă fiecare membru din cabinet ar avea în vedere că statul acesta este *stat maghiar*, și fiind că el numai așa poate exista și

poate fi puternic, dacă va rămănea tot *stat maghiar* ergo *fi el cu totul maghiar*; și încă în ce privește simțemintele necondiționat, și în limbă tot mai mult: cu un cuvînt dacă ministrul n'ar tîndăli lucrul de pe o și pe alta, ci ar urma o politică adevărat națională, noi ne-am mulțami cu politica ministrului de culte, exprimată în cele două cuvinte, ne-am arunca armele opoziționale, și ne-am pune la rudă, preținđend partea noastră în munca cea mare, grea însă totodată și binecuvîntată.

În impregiurările de astăzi însă nu ne mulțamește politica cea de două cuvinte a ministrului de culte.

Dela el și prin el așteptăm, că pre lângă imbogățire și inteligență, să se pună de visă și *maghiarisarea*, și încă ea să fie pusă la locul prim.

Nici prin minte nu ne trece să stricăm legea pentru naționalități și mai ales libertatea privitoare la instrucțiunea în scoalele populare. Departe dela noi și intențiunea de a forța instrucțiunea limbii noastre. Pe acest teren nu voim să emulăm nici cu muscalul, nici cu neamțul, nici cu românul, nici cu croatul, căci aceasta ar fi afront caracterului istoric al rasei noastre și libertăților noastre constituționale. La una totuși trebuie să facem atent pe ministrul de culte, și preste tot întreg cabinetul.

Statul maghiar, abstracție făcînd dela puterea lui legislativă, administrativă și cea a guvernului, mai are încă o urieșă putere la dispozițiune ca patron, ca domn de pămînt, proprietar de fabrice și întreprinđitor.

Ca patron el imparte episcopiele, oficiile de canonic, abate și pleban, și cu toate acestea el dela anul 1867 încoace foarte puțin s'a îngrijit, ca la împărțirea acestor beneficii enorme să promoveze așa cu încetul cum s'ar dice, și *maghiarisarea*. Abia se poate ca omul să nu se folosească de acest drept, și cumcă el este drept real, despre aceasta nime nu se mai îndoește. Acest drept există în realitate la orașele și proprietarii de pămînt în calitate de patroni, pentru ce nu ar exista el și pentru stat acolo, unde el este patron?

Statul însă este și proprietar de pămînt. Avere nemesurată are el în comitatul Lipto-Maramurș, în șesurile din Arad și Timiș, la Dunărea de jos și în munții Carpaților. Limba populațiunii de pre-aceste teritorii este streină: slovacă, rusniacă, sêrbă și românească (oláh).

Că așa a fost până la 1867, este natural. În averile erariale maghiare poruncia Viena, și ea bucuroasă momea, colonisa și fortifica pe popoarele de alte limbi, numai pe maghiari nu. Pentru ce este

însă așa după 1867; pentru ce statul ca stat, ca domn de pămînt, ca patron nu știe și nu voește să facă maghiară această proprietate și maghiari pe locuitorii de aici, aceasta nu o putem noi cuprinde cu mintea noastră de oameni de rînd.

Ca fabricant are statul colonii urieșe; băile de tot felu, cărbuni, fer, sare etc. mașinele. Locuitorii de aici sunt germani, slovaci, valachi (oláh) dela unul până la altul. Dacă statul în calitate de fabricant, anteprenor ar fi luat sub înțeleapta sa grigiă numai orfanii de tată și mamă din aceste colonii, și ar fi îngrijit numai de maghiarisarea acestora, în cei 18 ani constituționali ar fi câștigat multe mii de tineri pentru maghiarisare. Și apoi dacă fabricanții privați o fac aceasta cu colonistii lor, pentru care reson să nu o facă chiar statul?

Și mai mult încă ar putea face.

Ar putea face, ca pentru copii acelor colonisti, cărora le dă de lucru, să facă institut, să procure pentru aceste institute *ingrigitori maghiari*, să aranjeze jucării și să scrie povesti. Dacă toate acestea ar fi a se procura pe bani gata, nici atunci nu ne-ar costa mult, însă ele se pot face din rămășițele pădurilor, averilor, băilor și coloniilor erariale, și un bărbat de stat înțelept ușor ar putea înființa asemenea institute de caritate.

Dacă la cărmă am avea bărbați de stat a cărora inimă ar bate numai pentru adevăratele interese ale patriei și națiunii, sub durată păcii de 10—20 de ani ce minuni s'ar putea face pentru întărirea rasei noastre!

Noi însă nu avem de acestia! Nici Trefort nu este asemenea bărbat, deși el e tot adevărată bunăvoință. I lipsește genialitatea în alegerea mijloacelor celor mai bune, și a oamenilor celor mai apți.

Densul trăiește încă tot în vechia și nestrămuntata credință, că scoala elementară și cea medie este în stare a cuceri pentru maghiarism elementele de lipsă.

Credința deșeartă, iluziune goală.

Nu aceea este adevărata limbă, pre care o însușește în scoală individul, care știe vorbi, ci adevărata limbă este aceea, pe care băiatul de țigă și-o însușește la sinul maicei sau al scoalei pentru băieți. Limba din scoală o scoate din memorie vieața de toate zilele, miliția, neguțetoria și multe altele, limba mamei și a scoalei pentru copii rămăne, și ea și formează sieși limba de toate zilele.

Devisa lui Trefort nu mulțamește politica națională. Ea ar mulțami pe Germania, Italia s'au Franca, pe noi însă nu. La noi pre lângă bogăție și inteligență se mai recere și maghiarisare. Lângă

FOIȚA.

Desvoltarea și însemnătatea monachismului primitiv.

(Tractat istorico-teologic de G. J.)
(Încehere).

Precum mai târziu cu ocaziunea descoperirii Americii, cuceritorii trimiși de regiua Spaniei, Isabela, fundau cetăți pe locurile descoperite, așa și monachii edificau mănăstiri pompoase în ori și ce parte de lume necultivată. Dela acestea localități străbăteau treptat în cele mai selbatice regiuni, prin pustii isolate și prin păduri seculari și gigante. Vieța lor liniștită, moderată și simplă, blăndeța și toleranța nu pută să nu însufle acelor națiuni selbatice a dispoziție favorabilă spre îmbrătoșarea creștinismului.

O deosebită importanță în direcțiunea aceasta au avut monachismul la popoarele idololatre din Occident. Multe provincii datoresc o justă recunoștință congregațiunilor monachale, deoarece monachii propagau învățăturile blănde dar impunătoare în demonstrarea adevărului etern. Astfel mănăstirile Lerina și Corvia în Galia, Via în Irlanda,

Vangora în Vales (Uels) de nord, St. Gallen și Fulda în Germania și altele contribuira într'o măsură foarte mare la respândirea creștinismului. Din aceste stațiuni de localizare monachii peregrinau prin toate provinciile barbare, unde prin sunetul trimbiței adunau mulțime de popor și o convingea despre unitatea divinității în întreita ei chiamare*.)

Dar nu numai în direcțiunea aceasta a obținut monachismul rezultate îmbucurătoare. El a fost și motorul principal al progresului în cultură și civilizațiune.

Scoala au fost și este o emanațiune naturală din biserică. Ambele se ajutau reciproc. Pe când biserică nu eschidea posibilitatea educațiunii la popoarele necivilizate, pe atunci scoala da bisericii și statului membrii folositori, cari conduceau afacerile eclesiastice și politice ale unei națiuni. Instrucțiunea era o necesitate neapărată, și fiindcă scopul ei cel mai deaproape era conservarea învățăturii creștine, instrucțiunea a fost strêns eclesiastică.

Scoalele catechumenilor erau nesuficiente pentru promovarea desvoltării spirituale și morale la creștinii primitivi și cu atât mai puțin pentru tinerimea adultă; din cele filosofice nenolplatonice rămăneau ascultătorii nemulțamiți, cădând într'un scerp-

*) F. Guericke, Kirchengeschichte, pag. 220.

ticism infricoșat. Singur scoalele catedrale, dar cu deosebire scoalele de pe lângă mănăstiri au fost în stare a se lupta contra elementelor de cultură păgână dând astfel popoarelor impuls spre cultură și civilizațiune.

Tinerimea era încredințată monachilor, dela cari pe basa disciplinei recerute se adăpau din izvorul cel nesecat al sf. scripturi și se exercitau în artele libere. Mănăstirile erau tot atâtea institute de creștere, cercetate nu numai de tinerimea ambelor secse din clasa poporului inferior, dar chiar și din partea familiilor aristocrate. În scurt timp mănăstirile s'au umplut într'un mod considerabil, așa încât Basiliu cel mare, primul pedagog al creștinismului, a fost necesitat a stabili unele principii pedagogice pe cari și astăzi le admiră lumea.

Acestea facultăți teologice ale bisericii orientale a dat creștinismului un șir strălucit de bărbați eminenți, apărători și anteluptători ai ortodocsismului, cari atât prin viața lor esemplară, cât și prin scrierile lor clasice, au pus creștinismul pe o basă mai solidă, carea s'a conservat în parte până în prezent. Cine nu va fi pătuns de admirațiune la cetirea opurilor epocale ale celor trei Capadochieni, ale lui Ioan Crisostom — adevărații doctori în teologie — și ale altora, cari toate constituosc floarea literaturii bisericești? — Pe cine nu-l va

aceste două cuvinte se iae cabinetul și al treilea; se caute mijloacele cele mai bune și se le folosească cu mâni curate: legislațiunea nu se va căi pentru jertfa, ce o va aduce."

După demonstrațiunile din Pesta.

Poporul care nu cinstește martirii sei, nu este vrednic de existența sa.

Din incidentul, că acum se împlinesc o sută de ani, de când poporul românesc, în frunte cu Horia, Cloșca și Crișan, împilat și persecutat cu barbaria fără asemănare, s'a ridicat pentru a protesta în fața lumii contra apăsării nesuportabile; pentru a scutura jugul tiraniei; pentru a-și croi o soartă deamă de om, de popor, diarul „Observatorul” într'un ciclu de mai mulți articuli, a publicat din peana neobositului seu redactor un tractat interesant despre motivele, decursul și sfârșitul mișcării poporului român din 1784.

Voluminoasele scrieri istorice cu pretensiune de seriozitate ale cunoscuților istoriografi maghiari, Szilágyi și Teleky, au fost punctul de pornire al acestui tractat.

Suntem de un acord cu scriitorul prețiosului tractat, că ați ori mâne, însă mai bine cât mai curând, să se scrie despre această materie un studiu critic și comparativ cât se poate de esauriat.

Însă și așa precum este acest tractat este vrednic să devină bun comun fie-cărui român.

Adevărul istoric cu timp trebuie să-și spargă drumul seu, fie pedecile cât de formidabile, tocmai precum i-a succes și adevărului, că românii sunt și se țin de gîntea latină, gîntea divină.

Din scrierea celor doi istorici maghiari, fie ei cât de parțiali sau preocupați, de și ca istoriografi serioși nu le este iertat să fie, se adevărește pre deplin, că scopul lui Horia și a soților sei n'a fost de a răpi și de a ucide ci pur și simplu sau luptat cum au putut și cu ce au știut, pentru a ușura și a îmbunătăți soarta poporului român, care era mai rea ca a ori și cărei ființe.

Călătoriile cele dese în toate părțile lumii până chiar și la curtea împărătească și la împăratul Iosif II; jalbele cele nenumărate, încă dovedesc că scopul n'a fost răpire și ucidere; ci arată mai cu seamă că poporul român așa negles și tiranizat precum a fost, a încercat până la extremitate a-și ajunge scopul pre cale pacinică, cu binele, cu respectarea legilor și a forurilor.

Numai neisbutind pre această cale s'a trezit în peptul seu sfâșiat demnitatea de om, și detorința susținerii proprie, pentru-că și a omului răbdare are marginile sale.

Dacă totuși scriitorii maghiari și astăzi susțin, că scopul ridicării poporului român de acum o sută ani a fost numai jăfuirea și devastarea, apoi ei și astăzi sunt preocupați și întunecați de ideele maghiarilor din 1784; și este foarte stricăcios intereselor patriei, dacă nici astăzi, după o sută de ani, când maiortatea patriei se fălește a fi liberală, ideele nu s'au clarificat și scriitorii nu s'au luminat încă.

Maghiarii n'au eređit iobagi pre români aici în noua lor patriă, ci i-a aflat liberi și stăpâni, sinceri și ospitali.

Însă în cursul timpurilor români a pățit'o cu credulitatea lor.

„Fă bine și așteaptă rău,” a fost în fine rezultatul pretiniei.

Maghiarii dară cu nedrept iau în nume de rău, dacă românii s'au nisuit și se luptă să fie liberi și stăpâni în averea și în viața lor.

„Pester Lloyd,” cel mai oficios diar, în numărul seu din 2 Noemvre dedică primul seu articol acelei mișcări a românilor, și recunoaște însuși, că „basa de drept a revoltării românilor cu Horia a fost apăsarea.”

Însă jidanul eară o sucește și continuă, că românii acum o sută de ani n'au voit numai „dreptatea,” ei au voit și mai mult, ei au vrut să se răsbune.

Mai departe invinovățește dea dreptul pre împăratul Iosif II, care spre înfrînarea și pedepsirea boerilor renitenți, cu cari nici el nu mai resbea, nu ar fi avut intențiune serioasă de a înăduși numai decât aceea resculare, ceea ce se deduce evident din ordinațiunile sale și din ținuta și purtarea comandantilor militari din Ardeal.

În fine se vede că jidanul a scris jidovește și cu tendențe făcend alusiune și la impregiurările politice actuale din Ungaria și constatand prin aceea alusiune, că bărbații maghiarilor, fără a calcula la consecință, cu știință și fără știință, din și în și împing statul însuși în o pozițiune, în stare de bătălie cu locuitorii și susținătorii nemaghiari ai statului însuși.

Diarele din Cluș publică în traducere o cronică latină despre devastările și prădările românilor lui Horia din comitatul Uniadoarei, în care cronicarul spune, că românii numai fer căutau, numai fer le trebuia — csak vas! Chiar și podelele le desfăceau numai ca să poată scoate cuiele de fer.

Așa dară numai fer!

Nici nui mirare. Dacă nici legi, nici humanitate nici dumneđeire nu te apără și nu te scutește, urmează apelațiunea la ultima ratio: la fer.

Suntem pe deplin acord cu scriitorul tractatului amintit, ca într'u amintirea martirilor libertății și ai drepturilor poporului român din anul 1784 să se sërbeze un părăstas în toate bisericile românești în ziua de 28 Faur, în care și sentința de moarte, deamă de acel secul barbar, s'a executat asupra părților materiale ale acelor martiri pre gurguleul din viile actuale de lângă cetatea Alba-Iulia.

Dacă în aceea și sute de români din patru comitate la poruncă au trebuit să asiste la executarea acelei sentințe, fie ertat acum după o sută de ani poporului român a face fără poruncă rugăciuni pentru răpaușul sufletelor acelor luptători, pentru redobândirea libertății omenești răpitate a le națiunii române.

Toate denaturările, răstălmăcirile, insinuările; toate mandatele și violențele, vină dela ori ce om muritoriu, sunt zădarnice.

Conștiința, că Horia și socii sei deja acum o sută de ani au luptat și au murit pentru desrobirea, pentru eliberarea românului din sclavagiul cel mai bestial, va trăi în sinul poporului până când va bate o inimă română; și va rămânea neștearsă până când va exista istoria omenimei.

Cu cât ne vom depărta de aceste evenimente memorabile și neperitoare, patimele și preocupățiunile se vor potoli, eară nisuința martirilor nostri sërbațoriți și în coliba cea mai modestă, va eluci mai tare și în splendoare mai limpede, mai convingătoare.

Atuncia tendența lui Horia va trebui să se înșire în istoria dezvoltării națiunilor la faptele cele mărețe, admirate și preamărite de toate popoarele iubitoare și respectătoare de adevărata înaintare și dezvoltare a omenimei, a națiunilor.

Știm, că aceasta conștiință înrădăcinată nu place oamenilor, cari s'au trezit cu conducerea eschisivă a destinului acestui stat.

Însă ne doare, că această conștiință nedevastabilă a noastră, nu place chiar acelora, cari la tot momentul sunt cu libertatea în gură; pentrucă ce este drept unuia, trebuie să fie cu cuviință și altuia.

Și ce ne doare și mai mult este faptul, că la universitatea din capitala Ungariei în timpul din urmă s'au ivit porniri atât de stricăcioase, porniri cari ne revoacă în memorie ăilele dela 1848, porniri, vrășmașe ordinei de lucruri în stat, îndreptate contra dinastiei și a monarhului.

Ne vom mira oare dacă în fața pornirii anti-dinastice a unguirilor, junimea română va lua ținută dinastică pentru coroană?

Apoi contra tendinței de a ne considera și de a ne tracta numai de unelte; de a monopolisa statul fără știrea și contribuirea cuvenită și a noastră, protestăm și astăzi după o sută de ani.

O spunem și astăzi, înaintea lumii întregi, o spunem împăratului nostru, că acest stat cu binele și cu răul seu așa cum la lăsat Dumneđeu, nu este numai al maghiarilor, ci este al nostru al tuturor, cari de seculi l'am iubit și apărat, și susținut în bine și rău cu brațele și cu sângele nostru.

Așa vrem să fie și pe viitor.

Maghiarii și în sensul legilor esistente și sancționate, nu numai n'au dreptul, ci nici nu le este ertat se să considere de eschisivi stăpâni și dispunători ai acestui stat și ai sorții națiunilor, ce constituie și susțin acest stat, fără ca ei să calce legile fundamentale ale unui stat poliglot, precum este și după mărturisirea fostului ministru de justiția Horváth și statul nostru, fără ca prin această usurpare să nu provoace chiar ei cele mai profunde și mai delicate simțeminte ale celorlalte națiuni ale patriei.

În această Ungarie poliglotă nu este ertat maghiarilor prin forță și violență a se desvolta și înainta pe contul și ruina celorlalte națiuni nemaghiare.

Fie care paș, făcend în această direcțiune este călcarea de drept și lege, este provocare.

Procederea oamenilor maghiarilor în această direcțiune și în scurtul timp de 18 ani încoace, a adus deja la sapă de lemn statul nostru față de alte staturi europene, și a provocat bolnavul curent, manifestat în turburările copiilor dela universitatea din Pesta.

Renunțarea la această direcțiune numai ar mai putea repara din cele multe greșite și stricate și această renunțare nici când nu poate fi desastruoasă patriei, pentru că nici când n'am urit patria, nici când n'am tradat'o, nici n'am dat-o nici când pre mâna streinului și a dușmanului.

Cu sentinela română patria a fost sigură!

La promisiunile subcolonelului Schulz din Crișău, Cloșca a reflectat și a admonit să nu fie înșelați, că apoi se vor rescula a doua oară, și aceea răscoală a doua va fi mai îngrozitoare.

Astăzi dară după o sută de ani dorim din inimă și cu toată sinceritatea limpedirea ideilor și adevărata apropiere și înțelegere a națiunilor spre înaintarea lor și spre înflorirea patriei comune.

frapa ținuta cea impunătoare a lui Atanasie cel Mare în lupta cea violentă contra Arianismului?

Benedictinii au înființat în occident o mulțime de scoli, cari astăzi le vedem străformate în tot atâtea institute publice de renume european. În Italia, Monte-Cassino, Mecca popoarelor occidentale au fost foculari l științei și al culturai. Cu un zel deosebit se îmbulzesc tineri de toată poziția în institutele renumite din Lyon, Tours, Fulda, St. Gallen, Trier și altele, cari toate au ținut locul academiilor de astăzi*.)

Pe lângă acestea multe alte servicii a prestat monachismul bisericeii și statelor, cari — dacă le-ai espune pe toate — ar constitui un op destul de voluminos. Rămâne dar să mai ating încă momente mai principali din trecutul monachismului.

Monachii prin fundarea mănăstirilor au pus basă cetăților capitale din diferite staturi, contribuind în modul acesta la împopularea localităților, unde se aședau. Cetățile Rochelle, Lucon, Alet, Vabres Foulle și alte reședințe episcopale și au sorgintea numai în mănăstiri. Tot numai monachilor pot mulțami cu drept cuvânt multe popoare primitive lor cunoștiință de agricultură și meserii**.)

Mănăstirile au fost depositarele operelor antice și ale ss. părinții, cari interpretate și decopiate de monachi sunt de un folos nedisputaver pentru present și viitor. Ele au păstrat în timpurile furtunoase și grele ale evului mediu tesăurele spirituale ale trecutului în bibliotecile lor, în lipsa cărora astăzi știința și cultura ar fi cel puțin cu trei seculi îndărăpt. Multe documente istorice relative la istoria popoarelor singuratice s'au conservat numai în bibliotecile monachale. Cronicile monachilor sërvesc încă și astăzi de adminiculi foarte prețioși cu privire la cunoașterea faselor și evenimentelor, preste cari a trecut omenimea.

Am văđut însemnătatea și importanța practică a monachismului primitiv, idea e frumoasă și sublimă, scopul măreț și plin de demnitate, rezultatele earăși imbucurătoare. Și dacă această instituțiune binefăcătoare ar fi ținut genuin la principiile salutare, pe cari s'a pus la început, și nu s'ar fi depărta delat scopul sublim, pe care trebuie să-l aibă în vedere ori care individ, ea ar fi și astăzi singurul mijloc spre ajungerea perfecțiunei ideale.

Dar durere monachismul s'a abătut dela înalta lui misiune. Monachii propagand cuvântul lui Dđeu au început se facă speculațiuni după interese materiale. Avarile enorme, preste cari în timpul cruciatelor au devenit proprietari formali, au transfor-

mat mănăstirile în cetățui pline de monstruosități, în cari domnea fanatismul cel mai barbar și superstițiunile cele mai absurde. Modestia și simplitatea, cei caracterisau, s'au prefăcut în mândrie și îngânfare. Din oameni culți și elastici în toate întreprinderile lor, cum erau, mai târđiu ni se presentă ca cei mai brutali în cugetare și conduită. Poporul, care considera pe monach drept reprezentante a lui Chs, mai târđiu ne pomenim că desprețuește întreaga instituțiune, și nu fără cuvânt.

În fața acestei stări deplorabile pășesc regenții apuseni cu cea mai mare rezoluțiune: secuestrază sute și chiar mii de mănăstiri și folosesc bunurile enorme parte pentru afaceri politice, parte pentru întemeierea și susținerea institutelor publice. Revoluțiunea francesă dă monachismului ultima lovitură de moarte: bunurile mănăstirilor se declară de bunuri naționale. Înzadar se încearcă împărații bisantini și după acestia domnitorii Munteniei și ai Moldovei, așa d. e. familia Basarabeștilor se protege statul monachal, înzadar întrevin papii cu cea mai mare energie să mai susțină mănăstirile lor, ele înseși se dau de gol înaintea lumii civilizate ca institute, ce și-au perdut vaza și gloria primitivă.

Starea monachismului de ađi lasă multe de dorit. O destrăbălare de sus până jos este caracteristica instituțiunei monachale de ađi. În fond,

*) Drittes, Pedagogium pag. 604—5.

**) Staatsfrage etc. pag. 109.

Atunci apoi piroanele de ter vor rămănea în podelele cronicarului și admonițiunea lui Cloșca neimplinită; ceea ce dorim cu atât mai vârtos, că cele două creștături crunte din 1784 și 1848 sunt destul de instructive și destul de admonitoare.

Ioan Răvășerul.

Reuniunea femeilor române din Sibiu.

Cetitorii ziarului „Telegraful Român” știu deja, că pentru sortitura arangiată de Reuniunea femeilor române din Sibiu în folosul scoalei române de fetițe, susținute de ea, au încurs preste 1200 obiecte, parte mare lucru de mână.

Obiectele sunt espuse în două saloane la presidenta Reuniunii, doamna Maria Cosma. În curând se va da publicului ocaziunea de a putea vedea obiectele intrate pentru sortitură, și noi nu știm ce va fi mai de admirat: frumusețea obiectelor intrate, sau gustul și simetria damelor din comitet în arangierea acestor diferite obiecte.

De o săptămână în toată ziua am cercetat această frumoasă expozițiune, în care lucrul de mână al țerancei noastre rivalizează cu cel al damelor de salon. Aceasta o am făcut cu intențiunea să scriu ceva despre expozițiune, și după o săptămână am ajuns la rezultatul, că nu pot scrie nimica. Să nu ve mirăți Domnule Redactor de sinceritatea mea. A vorbi aș putea în special despre fiecare obiect, încât s'ar face o corespondență în ziarul „Telegraful Român.” 1251 de obiecte mi-ar da material de corespondențe în 9 ani pentru ziarul DVoastre. Să vorbesc numai despre unele nu me iartă simțul de dreptate, căci e greu a te decide pentru unele dintre cele multe.

Jur împregiur pe lângă păreți sunt așezate mese lungi, de asupra lor se ridică niste piramide mari, și acestea sunt împodobite cu lucruri de țerance: fețe de perine, ștergere chindesite frumos, așa că ele fură ochii. Omul crede că este în casa țeranului, cu fată mare în casă, în ajunul unei sărbători, care deschide carnevalul, cu vieța în petreceri. Omul se transpune la țară, și cana de pământ ce stă aninată pe cuiu între obiectele de lucra ale țeranului, și aminteste dăile bune dela țară, unde se bea vinul cu cana, apoi nunta din Cana Galileei etc.

Pe mese sunt înșirate obiecte varii. Lângă delicatele produse ale damelor de oraș strălucesc cele a le țerancei, formând toate acestea un mosaic unic în felul său.

Pe mine m'a mișcat lucrul de mână al țerancei, și gustul damelor în arangiere. Intre frumosul costum de țerancă din Seliște, admirat de toți, câți au văzut Saliștene, și cel de bărbat, se află espusă o dusină de năframă chindesite și înșururată.

Admirabilă simbolică a unui proces psihologic! Noi știm ce fermec are pentru un flăcău năframa chindesită a iubitei sale. Cu câtă fală o pune el după șerpar, cu câtă dragoste și desmeardă cu ea fața acoperită de sudori în mijlocul jocului.

După ziua poporului dragostele se fac din degete cu inele, și darea de năframă. Ne aducem aminte de admirabila balladă populară „Năframa și inelul.”

Nu știm aceasta o au avut în minte damele noastre la arangierea obiectelor, sau au lucrat conduse de simetria lucrurilor. La tot cazul un poet înșurat după frumusețele din poesiele populare la privirea acestei arangieri n'ar rămănea nemișcat.

Fără a reflecta la vreo remunerățiune, femeile române au prestat foarte mult pentru scopul urmărit prin scoala română de fetițe. Vin acuma bărbații

ca și în formă, în organizație ca și în administrație se pot observa goluri foarte simțite și acesta cu deosebire în Orient. Statul monahal din România reclamă o reformă radicală și aceasta o vor putea face numai autorități celebre bisericesti, oameni cu destulă cultură și tact, cu destul zel și moderațiune, cari ași — durere — ne lipsesc cu desăvârșire. Numai veacuri întregi pot da omenimei astfel de reformatori, cari, — pe lângă aceea că organizează, — se nu vatem întru nimic bazele creștinismului.

Astăzi, când spiritul timpului e contrar perfecțiunii ideale, astăzi, când „oamenii utilitarismului” s'au abătut de pe terenul moral mergând spre direcțiunea realismului nimicitor, idea monachismului se consideră ca un ce vătămător în progresul culturii și — al civilizațiunii.

Nu idea, ci indolența neescusabilă a monachilor ignoranți trebuie condamnată. Dacă și nu corespunde astăzi tagma monachală opiniunii publice, totuși biserica, dar nici decum statul, e datoare să aducă o reformă radicală în monachism punându-l pe baze mai solide conform scopului ideal, ce l urmărește.

la rând spre a documenta, că în privința entuziasmului nu stau mai jos ca femeile. Aceasta cu atât mai vârtos, cu cât bărbații prin cumpărarea de losuri au prospectul a câștiga îndecit mai mult, de cât e prețul a 10 losuri chiar.

Cred că nu mi veți lua în nume de rău, Domnule Redactor, dacă spre orientarea publicului voi comunica unele date, câștigate dela comitetul Reuniunii femeilor române din Sibiu.

După cum s'a fost anunțat prin ziare, losurile erau să se sorteze la 13/25 Noembre a. c. Comitetul încă din 10 Octombrie a cerut spre aceasta concesiune dela ministeriu, și concesiunea a sosit abia Mercuri la 19 No mbre.

Se va face deci sortarea losurilor în ajunul anului nou la români, ca astfel pe anul nou să se facă frumoasă surprindere publicului român.

Sortarea se va face conform ordinațiunii ministeriale în prezența unui amplotiat administrativ. Va fi deci de caracter public și oficial.

Celelalte dispozițiuni rămân în valoare după cum fură ele publicate la timpul său.

Losurile tocmai acum se tipăresc, și în săptămâna viitoare se vor pune în circulațiune. Ele sunt în trei limbi, ungurește, românește și nemțește.

Reuniunea a trecut preste esclusivismul proverbial al numeroșilor noștri vecini și au adoptat trei limbi, dovedind că ea nu eschide pre nimeni dela participarea la această sortitură.

După cum mi s'a spus, expozițiunea se va deschide dăile acestea și pentru bagatelul preț de 10 cr. fiecare va putea vedea ce a produs entuziasmul femeii române, și ce poate ea produce, când este vorba să se ajute și promoveze scopul general național.

Și sum convins în inima mea că la esirea din expozițiune, fie-care om cu inimă va dice în inima sa: realitatea întunecă toate vorbele lui „Slovă” din „Telegraful Român.”

Atunci eu cu fală voiu putea dice: Sunt felurite căile, pe cari putem promova interesele noastre culturale, și nu este om, care având bunăvoință, să nu se poată face folositoriu. Slova.

Varietăți.

* (Postal.) La 13/25 Novembre a. c. dimineața la 9 oare se va licita o mare cantitate de hârtie veche, dărabe de fer și mai mulți saci sparți la oficiul de postă din Sibiu.

* (Granița dela Predeal închisă.) Din cauza unei boale episoitice ce bântue în județul Prahova, în România, granița dela Predeal se află închisă. Esportul rimătorilor a încetat. Zapada fiind foarte mare pe la Predeal, descărcarea vagoanelor cu animale devine foarte anevoioasă.

* Romanii eara purtau inele cu petri albe, primăvara în coloarea vișinei, vara galbine, toamna roșii; unii în toată luna și schimbau inelele, Heliogabalus în toate dăilele purta alt inel. Unde nu duce fudulia pe om?

* (Curiosități) Francezul H. Bandre în dăilele acestea înaintat o petițiune la direcțiunea expozițiunii, ca să i-se conceadă a depune într'un despărțământ petriile musicale (?) și musica prae-historică descoperită de el și să poată da privitorilor și esplicările necesare. Colecțiunea de petriile musicale — după cum aminteste în cerere — constă din 26 dărabe bolovani de cremene, a căror ton întreține chiar și tonul alor 200 dame. Prin aceste voeste se prezenteze și musica prae-historică. Petriile musicale de present sunt puse în expozițiunea sanitară din Londra, unde — conform mărturisirii dlui Bandre — sunt admirate de toți. Direcțiunea va preda cererea spre opinare înființândei comisiuni de giubil.

* Conform ordinațiunii ministrului de finanțe din Serbia ddo 21 Septembrie a. c. Nr. 3116, ploștele cu beuturi transportate în Serbia nu vor fi supuse vămii nici chiar după subtragerea balotei.

* (Ucigașii familiei Fridenwanger.) În cauza criminală din iarna trecută săvârșită de Kleberg și Marlin pertractarea finală va fi Luni, Marți și Mercuri săptămâna viitoare.

* Socrat voind să-și edifice o casă a pus temelă pentru o casă foarte mică, din care causă i s'a reflectat: Pentruce edificii o casă atât de mică când tu ești un om atât de renumit? E destul de mare, dice, barem aceasta de a-și putea-o umplea cu amici adevărați.

* (Încă o foaie.) „Alegătorul independente” este titlul unei foi efemere, — dice „Telegraful” — care va apare pe timpul alegerilor în Craiova. El este redactat de dl Aug. Pesiacoff.

* (Avis vierilor avari.) După cum comunică „Secolo” un prefect dintr'un oraș al Italiei, proprietar bogat puse culegătorilor la culesul viilor botințe de fer, pentru ca să-i opriască de a mâna struguri.

* (Ce va se dice să nu știi latinește.) Avram Ițic avea un proces la judecătoria ocolului... din capitală și propusese martori spre descărcare.

La ziua înfățișării, strigându-i-se cauza, Ițic răspunde trăgând după dânsul pe Șloim Blumenfeld.

— Eil și-ai adus martori? întrebă ajutorul judecătoriai, un tânăru licențiat în drept de curând numit în post.

— Da, sa trațiți, Tomnili judichitor, răspunde Ițic arătând pe Șloim.

— Ce fel, numai cu un martor ai venit?

— Numai cu unu, finchi pintrichi numai el ai vădit cum s'a petrecut.

— Apoi nu știi adagiul latinesc: *Unus testis, nullus testis?* îl interpelă magistratul triumfător.

Și, fiind că bietul Ițic se uita cu nehotărâre când la public, când la judecător.

— Aide, duțe a casă, ti dăse acesta; și la înfățișarea următoare să vii cu mai mulți martori.

— Dar pintruce să vii mai mulți martori; finchi pintrichi numai unu ai vădit? să încercă să întrebe Ițic.

N'am ce-ți face: *Testis unus, testis nullus*, ti răspunse implacabilul licențiat.

„Dreptul.”

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Educațiunea și instrucțiunea femeii

(operat cetit în 5 August 1884 în adunarea înveț. din ppresbiteratul Zarand).

(Urmare.)

Cu aceste trec la deosebita păreri ale bărbaților de scoală — față de instrucțiunea femeii, pentru-că cunoscând deosebita principie ne vom ști acomoda și noi în scoala populară, și preste tot în educațiunea și instrucțiunea femeii.

Unii susțin că educațiunea și instrucțiunea femeii are să fie cu totul deosebită, de cea a pruncilor și anume: instrucțiunea elevelor, planul de învățământ, are să fie cu totul separat. O tractare cu totul individuală. Alții susțin contrariul și dice: una și aceeași are să fie instrucțiunea pruncilor și pruncelor, nu admit nici chiar separarea sexelor în localul de scoală — d. e. cum fac Americanii.

Sunt, cari urmează maxime: „*medio tutus eris.*” Acestia dice; natura bărbătească este deosebită de cea femeiască, în unele privințe. Deosebita inclinațiuni deosebită este chemarea bărbatului, de cea a femeii. Nu tot aceleași ocupațiuni le are o femeie, cari le are un bărbat. Aceste trebuie luate în considerare, de altă parte nu trebuie să uităm că bărbatul și femeia sunt avisați a trăi împreună, și cumcă pentru dezvoltarea facultăților spirituale, se dau și mijloace comune. Tot astfel și separarea pruncilor de prunce se poate face la o anumită etate. Planul de învățământ, numai în unele puncte are să difereze și numai încât prin aceste puncte se are în vedere viața de toate dăilele a femeii. Pentru-că nu trebuie perdat din vedere că scoala are să pregătească și pre femeie, pentru viața practică, și nu pentru raiu numai.

Cei ce pretind totală separare a pruncilor, și un plan deosebit pentru învățământ, sunt în răta-cire și nu țin cont de realitate. Pruncii cresc împreună în familie. Tot după același metode putem învăța cetitul și scrisul s. a. Tot prin acelea mijloace i putem inspira de simțeminte religioase și morali. Când ajung la maturitate, bărbatul și femeia sunt avisați unul la altul.

Nu mai puțin sunt în retăcire, cei ce pretind, că una și aceeași are să fie educațiunea și instrucțiunea pruncilor de ambe sexe. Se aduc numai o împrejurare înainte. A constringe pre eleve, a face aceleași deprinderi gimnastice ca și bărbații ar fi cu totul greșit, pentru că nu e chemarea femeii a deveni atletă, a purta sarcini mari, sau a le pregăti pentru strapații militarești. Trebuie să ținem cont de constituția fizică a femeii. Vom ave în vedere mai mult dezvoltarea estetică a puterilor ei fizice, și nu a face oameni de lupte în circuri. Pozițiunea femeii în societate, ca mamă, soție, soră, jună, face ca în ce privește cultura inimei și cultura socială, să fie tractată cu deosebită considerare.

Având aceste în vedere, teoria educațiunii și face unele deosebiri între educațiunea și instrucțiunea femeii și cea a pruncilor.

Deosebirea se reduce la următoarele: la cantitatea și calitatea materiei de învățământ, la metodă și tonul învățământului și la procedura disciplinară. De aceste trebuie să se țină cont atât în scoalele elementari dela sate, unde sunt pruncii împreună, cât

și acolo, unde sunt separat; precum și în școlile superioare. Spre a pute rezolvi aceste întrebări, află necesari a discuta două întrebări cardinale că primise și anume:

1. Să se separeze în școală sexele, ori nu, și când să se separeze? (Aici nu se vorbește de școlile superioare de fete — unde separarea trebuie să se facă).

2. Să se aplice numai învețatori sau și învețatoresse, sau ambii.

La punctul prim se poate răspunde: trebuie să separem pruncii de prunce. Separarea poate fi parțială — așa trebuie să fie în școala populară — când elevii se instruează în același local, dar elevele șed în bănci separate. A amesteca pruncii cu pruncele înseamnă a se espune în continuu la neplăceri. Nu este oară, în care să nu aibă ceartă pruncii cu pruncele.

Separarea totală: când elevele se instruează în local deosebit. Unde sunt deajuns puteri didactice acolo separarea totală are loc la primul an de școală până la ultimul. Separarea însă nu are să meargă până la interdicerea de a conveni pruncii cu pruncele.

Un raport social trebuie să existe între aceste două elemente. Este foarte salutară convenirea, atât pentru elev cât și pentru elevă, altmintea fiecare se va crește cu defectele sale. Acest raport social trebuie să fie priveghiat și de capii de familie; pentru-că nu e mai odios, că răceala, ce se poate vedea între un elev și o elevă, cari nu au avut ocaziune a conveni unii cu alții. Oarele de cânt, jocurile copilărești este consult, ca să se țină

împreună, chiar și acolo, unde sunt puteri didactice deajuns. Tot astfel și petrecerile arangiate anume pentru prunci d. e. maiialul.

Separarea parțială — și în școala populară unde numai se poate are să înceteze cu anul al 10-lea și să se prefacă în separare totală. Instruirea împreună până la 15 an este o anomalie, carea trebuie să o delăturăm.

De altmintea ori este separarea parțială ori totală, planul de învețământ pentru fete trebuie să difereze în cât-va de cel al băeților. Anume la ce studii să difereze mai mult se va vedea mai în jos.

La a doua întrebare că: numai învețatori sau numai învețatoresse pot să instrueze pe fete sau ambii împreună? S'art pute răspunde.

Deoarece un educatorin de profesiune are să fie model întru toate pentru elevul seu; de aceea instruirea fetitelor numai de către învețatoriu e defectuasă; tot astfel rămâne defectuasă educațiunea și instrucțiunea când e predată numai de învețatoresă. Numai bărbatul și femeia ne dau pre omul perfect, tot astfel numai activitatea lor concentrată va fi în stare a da o adevărată educațiune și instrucțiune fetitelor.

Din acest motiv institutele de renume cum este la români d. e. Asilul Ellen Doamna, posed învețatori și învețatoresse. Institutele de călugărițe, de cari sunt o mulțime în patria noastră dau o educațiune defectuoasă.

Junele duc cu sine în sinul familiei, prea multa gingășie, prea puțin curagiu, prea mult fariseism, și prea puțină pregătire pentru viața de toate zilele. Rar vei vedea eșind din institutele de călugă-

rițe mame virtuose, econoame bune, cari să și înfrunta cu resignațiune furtunele vieții.

În clasele superioare de fete are să prepo dereze numărul învețatoreselor. (Va urma)

Posta redacțiunii.

Mai multora în Streza-Cârțișoara. Reflecșiunile DVoastre sunt pr personale. Prelângă toată bunăvoința nu le putem publica în stilisare trimisă, și noi n'avem timp să le prelucram. Ve rugăm dacă aveți cer de seris, scrieți obiectiv, și puneți la o parte partea personală, de ca publicul n'are nici un folos.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 20 Noemvre n. 1884.

	Viena	B-pestă
Renta de aur ung. de 6%	123.55	123.25
Renta de aur ung. de 4%	94.45	94.60
Renta ung. de hârtie	89.65	89.65
Renta de aur austriacă	103.90	103.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	98.—	97.75
II emisiune de obligățiuni de stat dela drumul de fer orient. ung.	119.—	119.—
Datorie de stat austriacă în argint	82.60	82.40
Scrișuri fonciari ale institutului „Albina“	—	100.8
Obligățiuni urbariale temeșane de	100.—	100.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	296.75	298.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	143.75	144.—
Obligățiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	105.75	105.25
Sorți de regularea Tisei	115.80	116.—
Obligățiuni ung. cu clausulă de sorțire	100.50	99.50
Sorți unguresci cu premii	116.75	116.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	81.30	81.20
Obligățiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	99.50	99.50
Galbin	5.78	5.76
Napoleon	9.72 ^{1/2}	9.72
London (pe poșta de trei luni)	122.55	123.10

Nr. 616. [1940] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă stațiunea de paroch în a doaua parochie de classa a II-a din Toplița română, se publică prin această concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Roman.“

Emolumentele sunt:

1. Dela 268 familii a una felderă (16 cupe) cucuruz sfârmit prețuită feldera în un floren face 268 fl.
2. Dela 268 familii câte o și de lucru cu palma a 35 cr. 93 fl.
3. Dela botez, cununii și înmormântări după calculul mediu de 5 ani 151 fl.
4. Din porțiunea canonică 40 jugere folosibilă tot numai în al doilea an cu venit de 20 fl.
5. Alte prestațiuni 94. fl. — Suma 626 fl.

Petenții vor avè a subșterne suplicele lor concursuali instruite în sensul legilor vigente bisericesti la subșcrisul (p. u. Maros Vécș.)

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel la 6 Novembre 1884.

În conștelegere cu comitecul parochial.

Galaction Șagău,
protopresbiter.

Nr. 239 [1936] 3—3

CONCURS.

Se publică din nou în înșelesul laudatei ordinăciuni consistoriale din 23 Octobree a. c. Nr. 5185 pentru stațiunea de capelan lângă bătrênul și de tot neputinciosul paroch Ioan Brândușe din Erdő-zen'györgy, parochie de a treia clasă, protopresbiteratul Murș-Oșorheului, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele:

- a) Casă de locuit, grașd, șură și grădină de legumi.
- b) Venitele stolari jumătate, care computate în bani fac 200 fl.
- c) 4 jugăre de pământ cumperate acum de curênd din suma de 300 fl. asignată din partea preavenerabilului consistoriu archidieceșan prin ordinăciunea de sub Nr. 4104 a. c.
- d) Se poștește ca fiitorul capelan până va fi în viașă parochul bătrân, să poarte și oficiul de învețatoriu pe lângă plata de una sută florini dacă acel oficiu nu se va reintregi până atunci.

e) se poștește ca concurintele să aibă cunoștința limbei maghiare.

f) se poștește că concurintele înainte de a se face alegerea, să meargă în vre o Duminecă sau Sêrbătoare la biserică spre a-și arăta desteritatea.

Concurintele instruinđu-și concursul în înșelesul legii, va avea înainte de espirarea timpului hoterit a-l așterne oficiului protopresbiterial gr. or. în Murș-Oșorheiu.

Murș-Oșorheiu, 3 Noembre 1884.

Cu împreună înșelesul comitetului parochial.

Parteniu Trombițaș de Bethlen,
protopresbiter gr. or.

Infallibil.

Retrimitem banii primiți tuturor acolora, cari nu va avè efect

„Roborantium“

(mijloc de a cresce barba).

El lucră cu același efect la căpățina goală (pleșugie) la căderea părului, formarea petelor și la încărunțire.

După întrebuițare mai deasă garantăm succesul. Expediția în sticle originale cu fl. 1.50, la sticle de probă fl. 1 prin J. Grolich în Brünn. „Roborantium“ s'a folosit cu succesul cel mai strălucit la slăbiciunea memoriei și la durere de cap.

Deposit principal în Transilvania: pentru Sibiu: numai la băcănă F. A. Reissenberger. Bistrița: Fried. D. Hzerberth, farmacist. Cluș: Nicolau Scéky, farmacist. Feldioara: Wilhelm Schneider, farmacist. Aiud: Iosef Oberth, farmacist. Praid: A. Weber, farmacist. Székely-Keresztur Fr. Ios. Jaeger, farmacist.

Tot acolo se află:

„Eau de Hébé“ alife orientale pentru frumșeță din care se nasce frăgeție, forme frumoase și albe la trup, depărtează petele de piele și de vêrsat. — Preț 85 cr. [713] 33

„Bonquet du Serail de Grolich“

parfum de basmau pentru damele elegante. Dintre toate parfumurile cel mai bun. Pentru forma cea de tot frumoasă se poate întrebuița și ca presente. Preț fl. 1.50.

Nu este înșelătorie.

Nr. 386 [1935] 3—3

Repețire de concurs.

După ce în urma concursului publicat sub Nr. 11 „Tel. Rom.“ din 1883. nu s'a aflat concurent pentru vacanta parochie Rogoșel: acum pe basa grațioasei ordinăciuni consistoriale dto. 2. Octobree, a. c. Nr. 4813. B., se repește publicarea concursului pentru menționata parochie vacantă pre lângă același venit, cu terminul însă de 15 zile dela prima publicare.

Cluș, 1 Novembre, 1884.

V. Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 520. [1939] 1—1

Publicațiune.

Susana Vlad Pitiș, din Purcăreni, protopresbiteratul I al Brașovului fiind despărțită de pibegitul ei bărbat Dumitru Rusu, tot de acolo, prin sentința Prea Veneratului Consistoriu archidieceșan din 23 Octobree 1884 Nr. 429 B., aceasta se aduce la cunoștința publică în sensul § 124 din procedura matrimonială.

Brașov în 2 Novembre 1884.

Oficiul protopresbiterial gr. or. I a Brașovului

Ioan Petric,
protopop ca adm.

Chihlibariu prima-imperial.

Prețul din întâmplare scăduț al materialului brut me pune în poziția de a scădea prețul **cigaretelor de chihlibariu** până la 50%. Amatorilor li se dă deci ocaziune de a-și procura cigarette din acest material scump pe prețuri ne mai pomenite.

- Cigaretete 10 cm. lungi în loc de 10 fl. numai 4 fl. — er.
- ” 8 cm. lungi în loc de 5 fl. numai 2 ” 50 ”
- ” 7 cm. lungi în loc de 4 fl. numai 2 ” — ”

Cilindre după fason oriental 20% mai mult.

- Cigaretete pentru sugări 10 cm. lung în loc de 12 fl. numai 6 fl.
- ” ” ” 8 cm. lung în loc de 8 fl. numai 4 ”
- ” ” ” 7 cm. lung în loc de 6 fl. numai 3 ”

Toate sânt aședate în o cutie învêlită în piele Chagrin.

Espedarea se face pe lângă trimiterea prețului, sau cu rambursă. Comisiuni preste 10 fl. franco. Din considerarea marei fluctuațiuni a prețului materialului brut sânt răspunđătoriu numai pentru obiectele adătoare gata. Observ că garantez soliditatea și calitatea mărfurilor, și ce nu ar conveni, să se retrimită preșesele mele și eu voiu reintorna prețul trimis franco.

[1919] 4—6

W. Henn,
Viena, X. Dampfgasse II.

Zambach și Gavora.

Fabrica de vestminte și recuisite bisericesti de rit catolic și grec.

[1928] 3—80

în Budapesta, strada Vașului, Váci utca Nr. 17.

Felon sau Odăjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate felururile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) co-

vor pe altariu, potiruri, pietohlebni-ca, cădelnițe, paciucal, candelde de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc prompt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele.